

[คำนำ]

สำ สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน ได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2548 ซึ่งสาระสำคัญแบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วยส่วนที่เป็นความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ระเบียบกรมการจัดหางาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2547 ระเบียบว่าด้วยการรับจ้างงานอันจำเป็นเร่งด่วน พ.ศ. 2546 กฎหมายกำหนดค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ส่วนที่สองเป็นข้อมูลสถิติต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว และใช้เป็นข้อมูลทางสถิติ

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานราชการและผู้สนใจทั่วไป

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว
กรมการจัดหางาน

www.doe.go.th/workpermit/index.html

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ของคนต่างด้าวในประเทศไทย	
• การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย	11
• โครงสร้าง อำนาจและหน้าที่	18
• แบบยื่นคำขอใบอนุญาตทำงาน	21
• การอุทธรณ์	23
• ระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตทำงาน ของคนต่างด้าว พ.ศ. 2547	25
• บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522	29
• ระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยการรับจ้างงานอันจำเป็นและเร่งด่วน พ.ศ. 2546	31
• กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2545	33
• กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547	35
• ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการดำเนินงานขององค์การเอกชนต่างประเทศ	36
• พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540	44
สรุปผลการดำเนินการพิจารณาอนุญาตการเข้ามาดำเนินงานขององค์การเอกชนต่างประเทศ	
• สรุปประเภทจำนวนองค์การเอกชนต่างประเทศ	59
สรุปผลการดำเนินการพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าว ที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 (ตุลาคม 2547 - กันยายน 2548)	
• สรุปผลการดำเนินการออกใบอนุญาตทำงานและต่ออายุทำงานให้คนต่างด้าว ที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย ประจำปีงบประมาณ 2548	67

สถิติแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 (ตุลาคม พ.ศ. 2547 - กันยายน พ.ศ. 2548)

ตารางที่ 1	สถิติการยื่นขอและอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	83
ตารางที่ 2	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทชั่วคราว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว (ไม่รวมศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน)	84
ตารางที่ 3	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทชั่วคราว ศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน	85
ตารางที่ 4	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทชั่วคราว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	86
ตารางที่ 5	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทส่งเสริมการลงทุน ศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน	87
ตารางที่ 6	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทชั่วคราวและ ประเภทส่งเสริมการลงทุน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	88
แผนภูมิที่ 1	เปรียบเทียบการพิจารณาอนุญาตและการแจ้งออกคืนใบอนุญาตของคนต่างด้าว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว (เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548)	89
แผนภูมิที่ 2	เปรียบเทียบจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาต ปีงบประมาณ 2542 – 2548 สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	90
ตารางที่ 7	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทชั่วคราว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว (ไม่รวมศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน)	91
ตารางที่ 8	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทชั่วคราว ศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน	92
ตารางที่ 9	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทส่งเสริมการลงทุน ศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน	93
ตารางที่ 10	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทชั่วคราวและ ประเภทส่งเสริมการลงทุน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	94
ตารางที่ 11	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ประเภทชั่วคราวและ ประเภทส่งเสริมการลงทุน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	95
ตารางที่ 12	แสดงจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานมาก 5 ลำดับ จำแนกตามสัญชาติและประเภทชั่วคราวและประเภทส่งเสริมการลงทุน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ปี 2538–2548	96
ตารางที่ 13	สถิติการยื่นขอและอนุญาตให้คนต่างด้าวต่ออายุใบอนุญาตทำงาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	97
ตารางที่ 14	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานประเภทชั่วคราว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว (ไม่รวมศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน)	98

ตารางที่ 15	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานประเภทชั่วคราว ศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน	99
ตารางที่ 16	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานประเภทชั่วคราว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว	100
ตารางที่ 17	จำนวนคนต่างด้าวที่รับการขยายระยะเวลาการทำงาน ประเภทส่งเสริมการลงทุน ศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน จำแนกตามสัญชาติและอาชีพ	101
ตารางที่ 18	รายงานผลการปฏิบัติงาน ควบคุมการทำงานคนต่างด้าว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว(ไม่รวมศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน) ปีงบประมาณ 2548 (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	102
ตารางที่ 19	รายงานผลการปฏิบัติงาน ควบคุมการทำงานคนต่างด้าว ศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน ปีงบประมาณ 2548 (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	103
ตารางที่ 20	รายงานผลการปฏิบัติงาน ควบคุมการทำงานคนต่างด้าว สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ปีงบประมาณ 2548 (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	104
ตารางที่ 21	รายงานผลการปฏิบัติงาน ควบคุมการทำงานคนต่างด้าว สำนักจัดหางานกรุงเทพ 10 เขตพื้นที่ ปีงบประมาณ 2548 (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	105
ตารางที่ 22	รายงานผลการปฏิบัติงาน ควบคุมการทำงานคนต่างด้าวกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2548 (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	106
ตารางที่ 23	รายงานผลการปฏิบัติงาน ควบคุมการทำงานคนต่างด้าว ภูมิภาค ปีงบประมาณ 2548 (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	107
ตารางที่ 24	รายงานผลการปฏิบัติงาน ควบคุมการทำงานคนต่างด้าว ทวีราชอาณาจักร ปีงบประมาณ 2548 (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	108
ตารางที่ 25	จำนวนคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร ปีงบประมาณ 2546 – 2548	109
ตารางที่ 26	จำนวนคนต่างด้าวประเภทชั่วคราวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามอาชีพและสัญชาติ (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	110
ตารางที่ 27	จำนวนคนต่างด้าวประเภทมาตรา 12 ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามอาชีพและสัญชาติ (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	111
ตารางที่ 28	จำนวนคนต่างด้าวประเภทส่งเสริมการลงทุน ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามอาชีพและสัญชาติ(ตุลาคม 2547-กันยายน 2548)	112
ตารางที่ 29	จำนวนคนต่างด้าวรวมทุกประเภท ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามอาชีพและสัญชาติ (ตุลาคม 2547 – กันยายน 2548)	113

ตารางที่ 30	จำนวนคนต่างด้าวประเภทชั่วคราวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามสัญชาติและตำแหน่งงาน ที่เข้ามาทำงานมากที่สุด 10 อันดับแรก เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	114
ตารางที่ 31	จำนวนคนต่างด้าวประเภทส่งเสริมการลงทุนที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามสัญชาติและตำแหน่งงาน ที่เข้ามาทำงานมากที่สุด 10 อันดับแรก เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	115
ตารางที่ 32	จำนวนคนต่างด้าวประเภทมาตรา 12 ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานทวีราชอาณาจักร จำแนกตามสัญชาติและตำแหน่งงาน เข้ามาทำงานมากที่สุด 10 อันดับแรก เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	116
ตารางที่ 33	จำนวนคนต่างด้าวรวมทุกประเภท ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามสัญชาติและตำแหน่งงาน ที่เข้ามาทำงานมากที่สุด 10 อันดับแรก เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	117
ตารางที่ 34	จำนวนคนต่างด้าวประเภทชั่วคราวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามสัญชาติและกิจการ ที่เข้ามาทำงานมากที่สุด 10 อันดับแรก เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	118
ตารางที่ 35	จำนวนคนต่างด้าวประเภทส่งเสริมการลงทุนที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามสัญชาติและกิจการ ที่เข้ามาทำงานมากที่สุด 10 อันดับแรก เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	119
ตารางที่ 36	จำนวนคนต่างด้าวประเภทมาตรา 12 ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามสัญชาติและกิจการ ที่เข้ามาทำงานมากที่สุด 10 อันดับแรก เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	120
ตารางที่ 37	จำนวนคนต่างด้าวรวมทุกประเภท ที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร จำแนกตามสัญชาติและกิจการ ที่เข้ามาทำงานมากที่สุด 10 อันดับแรก เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	121
ตารางที่ 38	จำนวนคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอและได้รับอนุญาตให้ทำงาน ทวีราชอาณาจักร ปี 2542 – 2548	122
ตารางที่ 39	จำนวนคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอและได้รับการต่อใบอนุญาตทำงาน ทวีราชอาณาจักร ปี 2542 – 2548	123
ตารางที่ 40	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ทวีราชอาณาจักร ประเภทชั่วคราว จำแนกตามสัญชาติและอาชีพ	124
ตารางที่ 41	จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับการขยายระยะเวลาการทำงานทวีราชอาณาจักร ประเภทส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามสัญชาติและอาชีพ	125

ตารางที่ 42	เปรียบเทียบจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย จำแนกตามหมวดอาชีพ และประเภทการยื่นขอ บังคับประมาณ 2548 (ต.ค. 2547 ถึง ก.ย. 2548)	126
ตารางที่ 43	จำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย	127
แผนภูมิที่ 3	จำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย	128
ตารางที่ 44	จำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย และสถานประกอบการ ณ เดือนกันยายน 2548	129
ตารางที่ 45	จำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย ประเภทชั่วคราว จำแนกตามสัญชาติและตำแหน่งงานมากที่สุด 10 อันดับ เดือนกันยายน 2548	133
ตารางที่ 46	จำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย ประเภทส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามสัญชาติและตำแหน่งงานมากที่สุด 10 อันดับ เดือนกันยายน 2548	134
ตารางที่ 47	จำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย ประเภทมาตรา 12 จำแนกตามสัญชาติและตำแหน่งงานมากที่สุด 10 อันดับ เดือนกันยายน 2548	135
ตารางที่ 48	จำนวนคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย รวมทุกประเภท จำแนกตามสัญชาติและตำแหน่งงานมากที่สุด 10 อันดับ เดือนกันยายน 2548	136
ตารางที่ 49	จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย เดือนธันวาคม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 - 2548	137
ตารางที่ 50	จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540- 2548 จำแนกตามอาชีพ ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน	138
ตารางที่ 51	จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540- 2548 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน จำแนกตามสัญชาติที่น่าสนใจ	139
ตารางที่ 52	จำนวนแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายที่ทำงานอยู่ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2540- 2548 จำแนกตามภาคหรือพื้นที่	140
ตารางที่ 53	การจัดเก็บค่าธรรมเนียมบังคับประมาณ 2538 - 2548 ทหาราชอาณาจักร	140
ตารางที่ 54	รายได้ค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าวบังคับประมาณ 2538 - 2548 ทหาราชอาณาจักร	141
ตารางที่ 55	รายได้ค่าธรรมเนียมการทำงานของคนต่างด้าว ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เดือนตุลาคม 2547 ถึง เดือนกันยายน 2548	141

**ผลการดำเนินการพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง
ตามมติคณะรัฐมนตรี ปี 2548**

- การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง 145

ตารางสรุปผลการดำเนินการตามแนวทางการบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ (พม่า ลาว และกัมพูชา) 148
ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 27 เมษายน และ 14 กันยายน 2547 จำแนกรายกิจกรรม

แบบรายงานผลความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว การพิจารณาจำนวนการอนุญาต (โควตา)
และการพิจารณาออกใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง
สัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา ปี 2547 ทั่วประเทศ 151

ตารางเปรียบเทียบผลการพิจารณาจำนวนการจ้างแรงงานต่างด้าว (โควตา)
การจัดทำทะเบียนราษฎรผู้ไม่มีสัญชาติไทย การตรวจสุขภาพ และการพิจารณาอนุญาตทำงาน
ของแรงงานต่างด้าวทั่วประเทศ 156

สาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศไทย

การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

ความเป็นมา

แรงงานต่างด้าวในประเทศไทยมีมาช้านานในรูปแบบแรงงานเชลยที่ถูกกวาดต้อนมาจากประเทศผู้แพ้สงคราม เพื่อเข้ามาเป็นกำลังแรงงาน ได้แก่ แรงงานจากประเทศเขมร มอญ ลาว และญวน ซึ่งในพระราชพงศาวดาร กล่าวไว้สรุปโดยสังเขปได้ ดังนี้

สมัยรัชกาลที่ 1

ราวปี พ.ศ. 2326 ได้โปรดให้เกณฑ์ไพร่พล ชาวเขมร จำนวน 10,000 คน เข้ามาขุดคูพระนครด้านทิศตะวันออกโดยขุดแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลบางลำพู จนออกแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ข้างวัดสามปลื้มด้านใต้ และให้ขุดคลองมหานาค

สมัยรัชกาลที่ 2 ต่อเนื่องในสมัยรัชกาลที่ 3

ชนชาติจีน หลบหนีภัยธรรมชาติ และความอึดอัดขาดแคลนจากประเทศตนเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยคนจีนเหล่านี้ ส่วนหนึ่งได้เข้ามาอาสารับจ้างทำงาน ขุดคลอง สร้างและซ่อมแซมวัด ซึ่งรัฐบาลได้ว่าจ้าง ขุดคลองท่าแสนแสบ ถึงบางขุนนนท์ไปออกแม่น้ำเมืองฉะเชิงเทรา และ คลองบางขุนเทียน อีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นคนจีนส่วนใหญ่ทำงานรับจ้างเป็น กุสิแบกหามขนส่งสินค้า และทำงานในเรือเดินทะเล รับจ้างทำเหมืองทางภาคใต้, ทำไร่ตะวันออกนอกจากนี้ คนจีนบางส่วนเริ่มทำการค้าขายทั้งภายในและภายนอกประเทศรวมทั้งค้าขายผูกขาดน้ำตาล

สมัยรัชกาลที่ 4 ต่อเนื่องรัชกาลที่ 5

เศรษฐกิจรุ่งเรืองขึ้น จึงมีการค้าขายกับ ชนชาติตะวันตกหลายชาติ โดยมีคนจีนรับจ้างแบกหามกระสอบข้าว และเป็นกรรมกรในเลี่ยนไม้และโรงหีบอ้อย ส่วนฝรั่งชาติตะวันตก เข้ามาเป็นกำลังทางสมอง รับราชการทำงาน ด้านที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน นอกจากนั้น ยังมีชาวอินเดีย เข้ามารับจ้างทำงานและประกอบการค้าขาย

สมัยรัชกาลที่ 6

พระองค์ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญ ในการควบคุมแรงงานต่างด้าว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตรากฎระเบียบบังคับใช้แก่คนต่างด้าวขึ้น ดังนี้

- พ.ศ. 2454 โปรดให้ตรากฎข้อบังคับเกี่ยวกับการควบคุมแรงงานและสภาพการทำงาน
- พ.ศ. 2459 โปรดให้ตรากฎหมายกำหนดให้กรรมกรลากรถต้อง จดทะเบียนใบอนุญาตทำงาน อัตราฉบับละ 3 สตางค์ โดยมีระเบียบปฏิบัติว่าผู้ประกอบการอาชีพนี้ จะต้องมียุวกายแข็งแรง มีอายุระหว่าง 18 - 40 ปี และพูดภาษาไทยได้ ซึ่งนับเป็นก้าวแรกของการมีกฎหมายกำหนดมาตรฐานการใช้แรงงานและควบคุมอาชีพคนต่างด้าวในประเทศไทย

ต่อเนื่องจากสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลปัจจุบัน

รัฐบาลได้มีการแก้ไขปรับปรุงและประกาศใช้กฎหมายบังคับใช้แก่คนต่างด้าวอีกหลายฉบับ ดังนี้

- ▶ **พ.ศ. 2483** ประกาศใช้กฎหมาย และพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการสงวนอาชีพสำหรับคนไทย พ.ศ. 2484 ประกาศใช้พระราชบัญญัติช่วยอาชีพและวิชาชีพ พ.ศ. 2484 โดยมีการกำหนดงานห้ามแก่คนต่างด้าว
- ▶ **พ.ศ. 2499** รัฐบาลได้พิจารณาออกพระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. 2499 โดยมีบทบัญญัติให้เจ้าของกิจการประเภทที่มีคนงานตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป จะต้องจ้างบุคคลสัญชาติไทยทำงาน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
- ▶ **พ.ศ. 2502** รัฐบาลสมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เห็นว่ากฎหมายที่ยังใช้บังคับ เกี่ยวกับคนต่างด้าว ไม่เหมาะสมกับ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศ จึงมอบหมายให้ กองแรงงาน ซึ่งสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ พิจารณาปรับปรุง โดยได้มีการพิจารณาร่างกฎหมายใหม่แต่ ปรากฏว่ามีอุปสรรคขัดข้อง จึงทำให้การพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนั้นล่าช้า
- ▶ **พ.ศ. 2515** ได้มีการประกาศใช้ฉบับใช้กฎหมายควบคุมการทำงานของคนต่างด้าวในรูปของของ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 และให้ยกเลิก พ.ร.บ. ช่วยอาชีพ และวิชาชีพ พ.ศ. 2484

ในการประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นี้

รัฐบาลมีเจตนารมณ์ในการกำหนดขอบเขตการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อคุ้มครองให้คนไทยได้มีงานทำ โดยเน้นหลักการสำคัญ ดังนี้

1. การสงวนอาชีพที่คนไทยทำได้ไว้ให้แก่คนไทย ซึ่งได้ตราพระราชกฤษฎีกา พ.ศ. 2516 กำหนดอาชีพ และวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าว ทำ 39 อาชีพ

2. เปิดโอกาสให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานเฉพาะกรณีเห็นว่าคนต่างด้าวมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับความต้องการของประเทศ และงานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อคนไทย ที่จะได้เพิ่มความรู้ ความสามารถในวิทยากร และประสบการณ์ใหม่ อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ในการยกระดับฝีมือในการทำงานและเนื่องจากได้มีคนต่างด้าวเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลายาวนานแล้ว จึงจำเป็นจะต้องคำนึงถึง หลักศีลธรรมและมนุษยธรรม ประกอบกับหลักผลประโยชน์โดยรวมของประเทศ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 322 จึงได้กำหนดวิธีปฏิบัติแก่คนต่างด้าวที่ประสงค์ทำงานในประเทศไทยไว้ โดยได้จำแนกคนต่างด้าวออกเป็น 3 ประเภทกล่าวคือ

ประเภทที่ 1 คนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ราชอาณาจักรและทำงานอยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 322 ใช้บังคับ (ก่อนวันที่ 14 มีนาคม 2516) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนสัญชาติจีนอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานกำหนดให้ “ออกใบอนุญาตทำงานตลอดชีพ” แต่หากมีการเปลี่ยนแปลงงานหรือเปลี่ยนอาชีพในภายหลังสิทธิพิเศษที่ได้รับจะหมดไป

ประเภทที่ 2 คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรโดยได้สิทธิพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่น ที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวในลักษณะเดียวกัน เช่น พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม

ประเภทที่ 3 คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาหลังจากวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 322 ใช้บังคับและประสงค์จะทำงาน จะต้องยื่นขอใบอนุญาตทำงานภายใต้หลักเกณฑ์ว่า จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และเป็นอาชีพที่คนไทยยังทำได้ไม่ดีพอ หรือมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

โดยกำหนดให้คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานยื่นรับใบอนุญาตทำงาน ณ กองงานคนต่างด้าว กรมแรงงาน ขอยโรงปุ๋ย ถนนดินแดง เขตพญาไท กรุงเทพฯ ฯ

- พ.ศ. 2521 รัฐบาลประกาศใช้ “พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว”

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

รัฐบาลประกาศใช้ “พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521” ซึ่งแก้ไขปรับปรุงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2521 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 95 ตอน 73 วันที่ 22 กรกฎาคม 2521 สืบเนื่องมาจากจนปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

สรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 (เริ่มใช้บังคับวันที่ 22 กรกฎาคม 2521) ได้กำหนดไว้ว่า คนต่างด้าวจะทำงานได้เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมการจัดหางานหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายเท่านั้น

คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

ทำงาน หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ว่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใด หรือไม่ก็ตาม

พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

1. บุคคลในคณะผู้แทนทางทูต
2. บุคคลในคณะผู้แทนทางกงสุล
3. ผู้แทนของประเทศสมาชิก และพนักงานขององค์การสหประชาชาติ และทบวงการชำนานาพิเศษ
4. คนรับใช้ส่วนตัว ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลในข้อ 1, 2, 3
5. บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
6. บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษา วัฒนธรรม ศิลปการกีฬา หรือกิจการอื่น (พระราชกฤษฎีกากำหนด ให้คนต่างด้าวซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจบางประการในราชอาณาจักรไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521)
7. บุคคลซึ่งรัฐบาลอนุญาต ให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใด

คนต่างด้าวที่มีสิทธิขออนุญาตทำงานได้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท

1. **ประเภทชั่วคราว** คือ *คนต่างด้าวทั่วไป* (ตามมาตรา 7) หมายถึง
 - คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
 - คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (NON-IMMIGRANT VISA)
2. **ประเภทส่งเสริมการลงทุน** คือ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วย

การส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคนต่างด้าวในลักษณะเดียวกัน เช่น พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม (ตามมาตรา 10)

3. **ประเภทมาตรา 12** คือ *คนต่างด้าวตามมาตรา 12* ซึ่งมี 4 กรณี คือ

3.1 คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ

3.2 คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร เช่น พวกญวนอพยพ ลาวอพยพ เนปาลอพยพ พม่าพลัดถิ่น หรือคนต่างด้าวตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2543

3.3 คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 หรือตามกฎหมายอื่น เช่น บุคคลที่เกิดภายหลังวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวมีผลบังคับใช้

3.4 คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติ ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515

4. ประเภทตลอดชีพ หมายถึง คนต่างด้าวผู้ซึ่งได้รับอนุญาตทำงานตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ข้อ 10 (1) มีสาระสำคัญว่าใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและทำงานอยู่แล้วก่อนวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ให้ใช้ได้ตลอดชีวิตของคนต่างด้าวนั้น เว้นแต่คนต่างด้าวจะเปลี่ยนอาชีพใหม่

การยื่นคำขออนุญาตทำงาน

คนต่างด้าวที่ยังไม่ได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงาน ให้ปฏิบัติดังนี้

ติดต่อสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยประจำประเทศที่คนต่างด้าวอาศัยอยู่ เพื่อขอคำแนะนำและขออนุญาตเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (NON-IMMIGRANT VISA) ให้นายจ้างในราชอาณาจักรยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานแทน (แบบ ตท.3) และเมื่อได้รับแจ้งการอนุญาตแล้ว คนต่างด้าวจึงเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อรับใบอนุญาตและทำงานได้

คนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรแล้ว คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงาน ต้องปฏิบัติดังนี้

คนต่างด้าวที่จะขออนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตทำงาน (แบบ ตท. 1) ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือ 30 วัน นับแต่วันที่ทราบการได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ โดยในระหว่างขอรับใบอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอทำงานไปพลางก่อนได้ ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท (มาตรา 35)

คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยมีชื่อได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยว หรือผู้เดินทางผ่าน และไม่เป็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติ หรือต้องห้ามตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด จะทำงานได้ต่อเมื่อได้รับ ใบอนุญาตทำงานแล้วเท่านั้น โดยยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานตามแบบ ตท. 2 (มาตรา 7, 11) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 34)

คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม กำหนดโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามและเงื่อนไขของคนต่างด้าว ซึ่งจะขอรับใบอนุญาตทำงาน ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2522 มีดังนี้

- มีความรู้และความสามารถในการทำงานตามที่ขอรับใบอนุญาต
- ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย โรคเท้าช้างในระยะปรากฏอาการอันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคติดยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง หรือโรคพิษสุราเรื้อรัง
- ไม่เคยต้องโทษจำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ภายในระยะเวลาหนึ่งปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต

- คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วน มีระยะเวลาการทำงานไม่เกิน 15 วัน จะทำงานได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดี หรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบ (มาตรา 7)

งานอันจำเป็นและเร่งด่วน ออกโดยระเบียบกรมการจัดหางานว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2537 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2537 จะอนุญาตให้ คนต่างด้าวทำงานในหมวดอาชีพต่าง ๆ แต่ไม่เกิน 15 วัน ดังนี้

- งานบริหารงานและวิชาการ
- งานด้านเทคนิค
- งานจัดหางานต่างประเทศ
- งานเบ็ดเตล็ด
- งานที่อธิบดี หรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย เห็นควรรับแจ้งเป็นกรณีพิเศษตามความจำเป็นในขณะนั้น

3. คนต่างด้าวตามมาตรา 12 ส่วนใหญ่เป็นการขออนุญาตตามมาตรา 12 (2) คือ คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร ต้องปฏิบัติดังนี้

- กรณีประสงค์จะทำงานภายในเขตจังหวัดให้ยื่นคำขอตามแบบ ตท. 8 พร้อมบัตรอนุญาตออกโดยกระทรวงมหาดไทย
- กรณีขออนุญาตออกนอกพื้นที่ คนต่างด้าวต้องยื่นขออนุญาตต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนอยู่ เพื่ออนุญาตออกนอกเขตจังหวัด และหากจะทำงานคนต่างด้าวจะต้องขอรับใบอนุญาตทำงาน (แบบ ตท. 8) จึงจะทำงานได้

ปัจจุบันคนต่างด้าวตามมาตรา 12 ทำงานได้รวม 27 อาชีพ ตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่องกำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวทำมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ทำได้ฉบับที่ 22 พฤษภาคม 2539

ระยะเวลาการอนุญาต

คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว (NON-IMMIGRANT VISA) จะพิจารณาให้ตามความจำเป็น แต่ไม่เกิน 1 ปี และให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรในขณะออกใบอนุญาต

ใบอนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่น (มาตรา 10) จะได้รับอนุญาตตามระยะเวลาซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอนุญาต

ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว ตามมาตรา 12 ซึ่งสามารถทำงานได้ 27 อาชีพตามที่รัฐมนตรีกำหนดมีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี

กรณีคนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวโดยไม่มีกำหนดเวลาแน่นอน ให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันออกใบอนุญาต

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาต

- เป็นการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและการจ้างงาน หรือไม่
- กิจการนั้นส่งเสริมการนำรายได้เข้าประเทศหรือไม่ เช่น กิจการส่งออก หรือการท่องเที่ยว
- มีการนำวิทยาการสมัยใหม่เข้ามาใช้ และถ่ายทอดให้คนไทย
- เป็นงานที่คนไทยยังทำไม่ได้หรือขาดแคลน
- ไม่เป็นอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำตามพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. 2522 จำนวน 39 อาชีพ
- ปฏิบัติตามระเบียบกรมการจัดหางาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2537
- คนต่างด้าวผู้ใดฝ่าฝืนทำงานต้องห้าม 39 อาชีพ หรือคนต่างด้าวตามมาตรา 12 ถ้าทำงานนอกเหนือจากกำหนด 27 อาชีพ มีความผิด จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การต่ออายุใบอนุญาต

- คนต่างด้าวจะต้องยื่นเรื่องขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนที่ใบอนุญาตจะหมดอายุ
- ถ้าหากคนต่างด้าวยื่นภายในกำหนดเวลาแล้ว สามารถทำงานไปพลางก่อนได้จนกว่านายทะเบียนจะแจ้งผลการพิจารณาต่อใบอนุญาตหรือไม่อนุญาต
- การต่ออายุใบอนุญาตจะได้รับการพิจารณาครั้งละไม่เกิน 1 ปี กรณีคนต่างด้าวทำงานเมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว โดยไม่ได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุหรือได้ยื่นคำขอแล้วแต่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ ใบอนุญาต และมีไดุ้ทธธรณ์ หรืออุทธธรณ์แล้วแต่รัฐมนตรีมี คำวินิจฉัยไม่อนุญาต มีความผิดจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สิทธิการอุทธรณ์

- เมื่อยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานและไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ได้รับการต่ออายุใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ทำงานอื่น หรือไม่ให้ เปลี่ยนท้องที่ หรือสถานที่ทำงาน ผู้ขอมีสิทธิอุทธรณ์ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีกรมการจัดหางาน ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาตเมื่อได้รับอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้รับอุทธรณ์นำส่งคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว (รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งตามมาตรา 24, 25, 26, 27, 28, 29) ภายใน 15 วันโดยคณะกรรมการฯ ต้องพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ภายใน 15 วัน และให้รัฐมนตรีวินิจฉัยคำอุทธรณ์ภายใน 30 วัน คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่ยุติการขอรับใบอนุญาตทำงานในการยื่นคำขอรับ ใบอนุญาตทำงานการขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานการขอรับใบแทนใบอนุญาตทำงานและการขออนุญาตเปลี่ยนการทำงานหรือเปลี่ยนท้องที่ หรือสถานที่ในการทำงานให้ยื่นคำขอ ณ จังหวัดที่เป็นที่ตั้งสถานที่ทำงาน หรือสำนักงานของคนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอ ดังนี้
- ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ศูนย์ควบคุมแรงงานต่างชาติ หรือศูนย์บริการวิซ่า แล้วแต่กรณี
- เมื่อใบอนุญาตทำงานชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย ต้องยื่นขอใบแทนใบอนุญาตภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบการชำรุด หรือสูญหาย (มาตรา 19) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามมาตรา 36

- เมื่อเลิกทำงานต้องคืนใบอนุญาตทำงานให้แก่นายทะเบียนในท้องที่จังหวัดที่ตั้งสถานที่ทำงานภายใน 7 วัน นับแต่วันเลิกทำงาน (มาตรา 20) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามมาตรา 35 ต้องทำงานตามที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น หากประสงค์จะทำงานอื่น หรือเปลี่ยนท้องที่ หรือสถานที่ในการทำงานต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อน (มาตรา 21) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 38
- คนต่างด้าวที่ได้รับการขยายระยะเวลาการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่นต้องแจ้ง ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการขยายระยะเวลา (มาตรา 14) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามมาตรา 36
- ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และประสงค์จะทำงานต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานต่อนายทะเบียนก่อน โดยผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตสามารถทำงานไปพลางก่อนได้จนกว่านายทะเบียน จะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ (มาตรา 15) ผู้ฝ่าฝืนทำงานเมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 37
- กรณีการเปลี่ยน ชื่อ นามสกุล สัญชาติ ที่อยู่อาศัยของคนต่างด้าว หรือชื่อสถานที่ทำงาน ต้องยื่นคำร้องขอแก้ไขโดยไม่ชักช้า

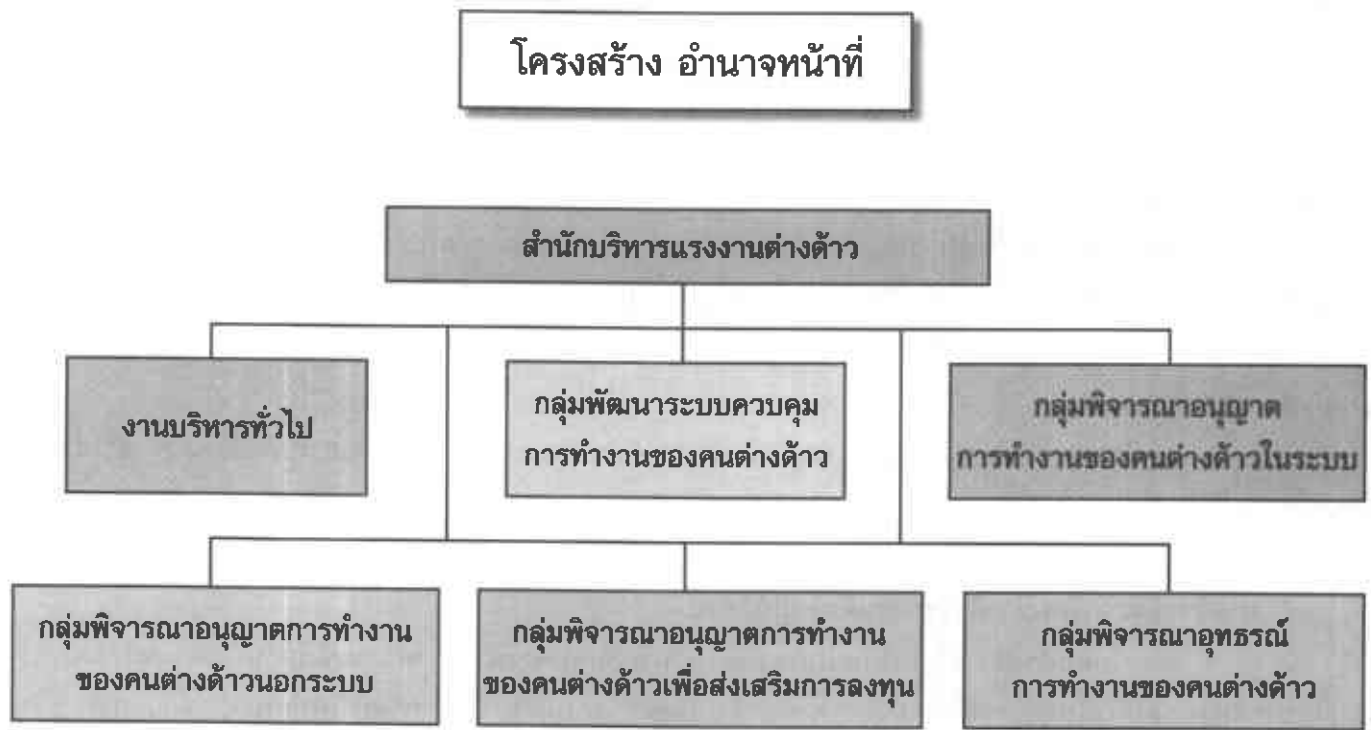
นายจ้างที่จะจ้างคนต่างด้าวทำงานต้องปฏิบัติดังนี้

- ห้ามรับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือรับคนต่างด้าวเข้าทำงานที่มีลักษณะงานหรือเงื่อนไขต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต (มาตรา 22) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 39
- นายจ้างที่รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือให้ย้ายไปทำงานที่อื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือออกจากงานต้องแจ้งนายทะเบียน ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่เข้ารับทำงาน หรือย้ายออกจากงาน หรือย้ายออกจากงาน (มาตรา 23) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตามมาตรา 40

สรุปสาระสำคัญ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 พ.ศ. 2515 ในส่วนที่ว่าด้วยคนต่างด้าวประเภทตลอดชีพ

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 มาตรา 43 มีสาระสำคัญว่าใบอนุญาตทำงานที่ออกให้ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ให้ใช้ต่อไปได้ตราบเท่าที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุและผู้รับใบอนุญาตยังทำงานที่ได้รับอนุญาตนั้น และมาตรา 46 กำหนดว่าบรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรีหรืออธิบดี หรือใบอนุญาตซึ่งออกหรือสั่งโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 322 เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ให้ใช้บังคับต่อไป และให้ถือเสมือนเป็นพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และประกาศหรือคำสั่งของรัฐมนตรีหรืออธิบดี หรือใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ตามบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 322 พ.ศ. 2515 กรณี ข้อ 10(1) คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและทำงานอยู่ก่อนวันที่ 13 ธันวาคม 2515 สามารถใช้ใบอนุญาตทำงานได้ตลอดชีวิตของคนต่างด้าวนั้น เว้นแต่คนต่างด้าวจะเปลี่ยนอาชีพใหม่ การขอเปลี่ยนหรือเพิ่มสถานที่ทำงานหรือท้องที่การทำงาน ให้ใช้แบบคำร้องของการเปลี่ยนแปลงรายการ ตท. 6 (ใบแทนใบอนุญาตทำงาน) ตท. 7 (การเปลี่ยนหรือเพิ่มสถานที่ทำงานหรือท้องที่การทำงาน)ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521

โครงสร้าง อำนาจหน้าที่

งานบริหารทั่วไป

มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว งานการเงิน บัญชีงบประมาณ งานพัสดุ และยานพาหนะ งานบุคคล และงานช่วยอำนวยความสะดวกต่างๆ ของสำนักฯ และงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว

มีอำนาจหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบายด้านแรงงานต่างด้าว พัฒนาระบบรูปแบบ และกระบวนการพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าว จัดทำทะเบียนคนต่างด้าวและเครือข่ายสารสนเทศแรงงานต่างด้าว ที่ขออนุญาตทำงาน ดำเนินการเกี่ยวกับเลขานุการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานซึ่งได้รับแต่งตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานของคนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

กลุ่มพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าวในระบบ

มีหน้าที่รับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบและขั้นตอนการขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว การรับคำขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว รับแจ้งการทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วน และการจ่ายใบอนุญาตทำงาน

กลุ่มพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าวนอกระบบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับ การจัดทำทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาต การจัดทำทะเบียนนายจ้างที่จ้างแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การให้บริการสืบค้นข้อมูลทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การรับคำขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การรับคำขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขทะเบียนแรงงานต่างด้าว

หลบหนีเข้าเมือง การแจ้งเข้า - แจ้งออกจากงาน การขอใบแทนใบอนุญาตทำงาน การจัดทำสถิติต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มพิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าวเพื่อส่งเสริมการลงทุน

พิจารณาอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน กฎหมายว่าด้วยการบีโตรเลียม กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เฉพาะคนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานในตำแหน่งระดับผู้บริหาร ผู้ชำนาญการหรือผู้เชี่ยวชาญ และสื่อมวลชนที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ รวมทั้งการรับแจ้งการทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะเวลาการทำงานไม่เกิน 15 วัน งานเปิดเสรีการค้าบริการ

กลุ่มพิจารณาอุทธรณ์การทำงานของคนต่างด้าว

กลุ่มพิจารณาอุทธรณ์การทำงานของคนต่างด้าว มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพิจารณา พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว ได้แก่ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 พระราชบัญญัติสงเคราะห์ท้ออาชีพแก่คนไทย พ.ศ. 2499 ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการเข้ามาดำเนินงานของเอกชนต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 ให้คำปรึกษาตอบข้อหารือและชี้แจงกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายโดยการบรรยายและจัดทำเอกสาร ตลอดจนคู่มือในการปฏิบัติงาน เผยแพร่ให้กับกลุ่มงานต่างๆ ของสำนักประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และงานอื่นๆตามที่กรมการจัดหางานหรือผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว มอบหมาย และงานเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว

คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

รัฐบาลตระหนักดีว่า ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข ปัญหาอย่างเร่งด่วน จึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง พ.ศ. 2544 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 แต่งตั้ง "คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง" เรียกโดยย่อว่า "กบร." ขึ้น ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือผู้ที่ นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็นรองประธาน อธิบดีกรมการจัดหางาน เป็นกรรมการและเลขานุการ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้น 27 คน มีหน้าที่โดยสรุป คือ พิจารณากำหนดนโยบาย แนวทาง แผนงาน และมาตรการในการบริหารจัดการ และแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการป้องกันปราบปรามและดำเนินการอื่นที่จำเป็นในการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

การแต่งตั้งคณะกรรมการในคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง

คณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ได้ประชุมครั้งที่ 2 / 2547 เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2547 มีมติเห็นชอบให้ยกเลิกคณะกรรมการที่แต่งตั้งไว้ในปี 2546 จำนวน 5 คณะ และให้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ จำนวน 7 คณะ ประกอบด้วย

1. คณะอนุกรรมการอำนวยการบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงแรงงาน เป็นประธานอนุกรรมการ ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นรองประธานอนุกรรมการ และอธิบดีกรมการจัดหางาน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
2. คณะอนุกรรมการสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้ามาทำงาน เสนาธิการทหาร เป็นประธานอนุกรรมการ รองเสนาธิการทหารบก (1) และรองเสนาธิการทหารเรือ เป็นรองประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน หรือผู้แทนกรมยุทธการทหาร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
3. คณะอนุกรรมการจัดระบบและกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างด้าว หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กระทรวงแรงงาน เป็นประธานอนุกรรมการ อธิบดีกรมการจัดหางานและอธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นรองประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
4. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานอนุกรรมการ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นรองประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
5. คณะอนุกรรมการปราบปรามจับกุม ดำเนินคดีแรงงานต่างด้าวลักลอบทำงาน พลตำรวจเอกสมชาย วาณิชเสณี เป็นที่ปรึกษา รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ฝ่ายกิจการพิเศษ) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ฝ่ายกิจการพิเศษ) เป็นรองประธานอนุกรรมการ และผู้บังคับการกองแผนงาน 1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
6. คณะอนุกรรมการผลักดันและส่งกลับแรงงานต่างด้าว ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้บังคับการอำนวยการ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
7. คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานอนุกรรมการ หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กระทรวงแรงงาน เป็นรองประธานอนุกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

แบบยื่นคำขอใบอนุญาตทำงาน

ตท.1 ตามมาตรา 10

ใช้ในกรณีขอรับใบอนุญาต ทำงานของคนต่างด้าวที่ได้รับสิทธิพิเศษตามกฎหมายอื่น ดังนี้

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520
2. พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514
3. พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522

โดยยื่นแบบหรือติดต่อได้ที่ศูนย์บริการวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน อาคารกฤษฎาพลาซ่า ถ.รัชดาภิเษก ดินแดง กรุงเทพฯ โทร. 0-26939333 และสำนักงานจัดหางานจังหวัดที่บริษัทตั้งอยู่

ตท.2 คำขอรับใบอนุญาตทำงาน ตามมาตรา 7

ใช้ในกรณีขออนุญาตทำงานครั้งแรก หรือเมื่อใบอนุญาตเดิมขาดต่ออายุจึงต้องขอใหม่ คนต่างด้าวต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง (NON-IMMIGRANT) โดยมีเซได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่าน (TOURIST/TRANSIT)

ตท.3 คำขอรับใบอนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าว

ใช้ในกรณีคนต่างด้าวยังไม่ได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยนายจ้างเป็นผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าว

มาตรา 8

ใช้ในกรณีที่ยื่นแบบคำขอรับใบอนุญาตทำงานตามแบบ ตท.3 แล้วได้รับการอนุญาตให้ทำงานตามที่ยื่นขอ โดยให้ยื่นแสดงความจำนงภายใน 30 วัน นับจากวันที่รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอนุญาตให้เข้ามาทำงาน

ตท.4 ใบอนุญาตทำงาน

ตท.5 คำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงาน ตามมาตรา 15

ใช้ในกรณีคนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงาน (ตท.4) แล้วใบอนุญาตทำงานใกล้จะครบกำหนดอายุการอนุญาตและมีความประสงค์จะทำงานตามที่ได้รับอนุญาตต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การยื่นขอต่ออายุตามกำหนดวีซ่า ระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตยังไม่ครบรอบการอนุญาต แต่ต้องต่อใบอนุญาตตามกำหนดวีซ่า ต้องติดต่อที่สำนักงานจัดหางานกรุงเทพ
2. การยื่นขอต่ออายุตามกำหนดการครบรอบการอนุญาต ให้ติดต่อที่สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน ถ.มิตรไมตรี ดินแดง กรุงเทพฯ

หมายเหตุ การกำหนดอายุการอนุญาตในแต่ละครั้งจะกำหนดให้ตามวีซ่า